

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1514. usque ad annum 1520

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1769

VD18 90118464

§. 127. Discrimen Concordata inter ac Pragmaticam Sanctionem

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66414)

Quamobrem Rex tempori serviendum duxit, Sæcul. XVI. A.C. 1516.
 rebusque suis, & Ecclesiæ Gallicanæ periclitantibus consulendum, & quoniam Pragmatica Sedi Apostolicæ noxia esset, ejusmodi conventa ita confici ac temperari posse censuit, ut præcipua Pragmaticæ Sanctionis capita posthac firma rataque essent, atque imminuentia detrimenta minore ac leviore dispendio redimerentur (*). Equidem hæc conventa, quæ Concordata vocantur, plures Pragmaticæ articulos complectuntur: ast præterquam quod plerique penitus fuerint abrogati, plures eorum certis legibus, & conditionibus adstringebantur, quibus Sanctioni pristina forma haud parum adempta fuit, Sedi vero Apostolicæ ingens inde utilitas accrevit, prout ex articulorum relatione perspicere, pronum erit.

§. CXXVII.

Discrimen Concordata inter ac Pragmaticam Sanctionem.

Primus articulus Pragmaticæ omnino Pinsson. hist. Prag. Sanct. & Concord.
 adversatur: hac enim jus electionis
 asserbatur: articulo autem Concordatorum primo sancitum: *Ut Cathedralibus*
 &

(*) *Vid. Hist. Eccles. P. Natalis Alexandri Sæcul. XV. Dissert. XI Art. VI. num. V.*

Sæcul. XVI & Metropolitanis Ecclesiis in Regno Fran-
A.C. 1516. ciae, illorum Capitula & Canonici ad ele-
Franc. Duae ctionem procedere non possint, etiamsi per
rem de Eccle- cessionem in Romanorum Pontificum mani-
ficæ Beneficiis. bus factam vacarent; sed illarum occurrente
Dupin. Bibl. hujusmodi vacatione Rex Franciæ jurium
Script. Eccl. Doctorem aut Licentiatum in vigesimo se-
XVI. Sæcl. ptimo ætatis anno ad minus constitutum in-
t. 13. p. 22. fra sex menses Pontifici nominaret, & de
Hist. de Orig. Persona per Regem nominata, per Romanum
Prag. Sanct. Pontificem provideatur. Et si contingeret,
& Concord. Regem personam taliter non qualificatam no-
per Pithou. minare, Papa de persona sic nominata eis-
Lab. t. 14. dem Ecclesiis minime providere debeat, sed
p. 358. teneatur Rex infra tres alios menses a die re-
 cusationis personæ nominatæ intimandæ com-
 putandos alium qualificatum nominare: alio-
 quin Ecclesiæ tunc sic vacanti, per Papam
 provideatur. Hoc articulo Papa sibi re-
 servavit, ut Ecclesiis Episcopalibus per obi-
 tum Romæ apud Sedem Apostolicam seu in
 Curia vacantibus semper, nulla Galliarum
 Regis nominatione libere providere possit,
 decernitque, electiones contra præmissa
 attentatas nullas, & invalidas existere: Con-
 sanguineis tamen præfati Regis, ac perso-
 nis sublimibus ex causa rationabili & legi-
 tima, necnon Religiosis Mendicantibus re-
 formatis eminentis scientiæ sub prohibitione
 minime comprehensis. Idem decretum ob-
 servetur in Abbatibus, & Prioratibus Con-
 ventualibus, & vere electivis, ubi Rex Religio-
 sum

sum ejusdem Ordinis in ætate viginti trium æcul. XVI.
 annorum ad minus constitutum Pontifici no- A.C. 1516.
 minare teneatur. Si vero idem Rex Pres-
 byterum sæcularem aut Religiosum alterius
 Ordinis, aut minorem viginti trium anno-
 rum, vel alias inhabilem nominaret, talis
 nominatus recusari a Papa debeat. Idem
 servetur de Episcopatibus. Per præmissa
 tamen in nullo præjudicetur nonnullis Eccle-
 siarum capitulis, & Monasteriorum vel
 Prioratum conventibus, qui privilegia a
 Sede Apostolica proprium eligendi Prælatum
 obtinuerunt, quominus ad electionem Epi-
 scoporum, ac Abbatum & Priorum juxta
 privilegia eis concessa libere procedere pos-
 sint: & si in eorum privilegiis forma aliqua
 expressa non fuerit, tunc formam Concilii
 generalis Lateranensis IV. (*) observare te-
 neantur; dummodo de privilegiis sibi con-
 cessis per literas Apostolicas seu alias authen-
 ticas Scripturas docuerint, omni alia specie
 probationis eis in hoc adempta. Articulo
 secundo omnes gratiæ expectativæ tam
 speciales quam generales, necnon Bene-
 ficiarum vacantium Reservationes abro-
 gantur. Volumus quoque, & ordinamus,
 inquit Pontifex, quod in Regno Franciæ,
 Delphinatu & Comitatu Burgundiæ de ce-
 tero non dentur aliquæ gratiæ expectativæ,
 M 2 ac

(*) Concilium Lateranense IV. sub Inno-
 centio III. Cap. 24. Quapropter.

Sæcul. XVI. ac *speciales, vel generales reservationes ad*
A.C. 1516. *vacatura beneficia per Sedem Apostolicam*
non fiant; Et si defacto per importunitatem
aut alias a Successoribus nostris emanaverint,
illas irritas Et inanes esse decernimus. In
Cathedralibus tamen, Et Collegiatis Eccle-
siis Papa Theologalem præbendam erigendi
facultatem sibi reservat, quam ordinarius
collator conferre teneatur uni Magistro seu
Licentiato aut Baccalaureo formato in Theo-
logia, qui per decennium in universitate pri-
vilegiata studuerit, ac onus lecturæ Et præ-
dicacionis actu subire voluerit, quique bis
aut semel ad minus per singulas hebdomadas
legere debeat, Et ut liberius studio vacare
possit, etiamsi absens fuerit a divinis, habeatur
pro præsentē, ita ut nihil perdat.

Articulus tertius de jure eorum, qui
 Laurea academica sunt insigniti, decernit, statuitque, quod præfati Collatores tertiam partem omnium suorum beneficiorum viris graduatis conferre teneantur, seu potius, quod illi graduatos nominare valeant ad beneficia, quæ vacabunt in quatuor anni mensibus, ita, ut Januario & Julio ea illis conferantur, qui de adepto gradu Academico, ac studiorum tempore literas testes exhibebunt, & hi menses vocantur *rigidiores*, Aprilis autem & October sunt *Menses gratiæ*, in quibus Collatores duntaxat graduatis nominatis, qui

qui honoris adepti litteras non exhibuerunt, beneficia conferre valent (*).

Synod. XVI.
A.C. 1516.

Tempus autem studiorum competens, decennium in Magistris, Licentiatis, & Baccalaureis in Theologia; septennium vero in Doctoribus seu Licentiatis in Jure Canonico civili aut medicinis; quinquennium autem in Magistris seu Licentiatis in artibus; sexennium in Baccalaureis simplicibus in Theologia; quinquennium in Baccalaureis Juris Canonici aut Civilis, si vero ex utroque parente nobiles fuerint, triennium esse decernitur: Præfati autem graduati Collatoribus semel ante vacationem beneficii de literis gradus, seu nominationis, & de tempore studii per literas patentes universitatis, in qua studuerint, necnon de eorum nobilitate fidem facere teneantur, omnesque graduati Patronis Ecclesiasticis, aut Collatoribus ordinariis litteras suorum gradus, & nominationis, certificationis de studii tempore, ac de nobilitate duplicatas dare, ac singulis annis tempore quadragesimæ Collatoribus seu Patronis Ecclesiasticis eorum nomina & cognomina insinuare adstringantur; & eo anno, quo hanc insinuationem omiserint, beneficium in vim gradus aut nominationis hujusmodi petere non possint: Si quis autem graduatus lite-

M 3 ras

(*) Vide Institutiones Juris Ecclesiastici Claudii Fleurii latine redditas part. 2. cap. 17. n. 4. fol. mihi 447.

Sæcul. XVI.
A.C. 1516.

ras suas non exhibuerit, Collatoribus Beneficii proviſio libera erit, dummodo inter primam ejus inſinuationem & præſatam requiſitionem non ſupervenerit quadrageſima. Præterea ſtatutum, quod Collatores inter graduatos in menſibus gratiæ gratificare poſſint illum ex eis, quem voluerint, quoad beneficia vero in menſibus rigidioribus antiquiori nominato conſerre teneantur. Concurrentibus autem nominatis Doctores Licentiatis, Licentiati Baccalaureis præponantur, demptis Baccalaureis formatis in Theologia, qui Licentiatis in Jure & medicinis, necnon Baccalaurei Juris Magiſtris in artibus præferendi ſint. Formati Baccalaurei vocantur illi, qui non ante debitum tempus, ſed juxta ſtatutorum præſcripta, atque emenſo decennis ſtudiſ curriculum Academicos honores adepti ſunt. Inſuper ſancitum, ut concurrentibus pluribus Doctores aut Licentiatis Doctor Theologus Doctore juris, Doctor in jure Canonico doctore in jure civili, hic doctore in medicina præferatur. Si autem in omnibus hiſ concurrenterent, tunc Collator ordinarius inter eos concurrentes gratificare poſſit. Statutum inſuper, ut nominati literas nominationis ab Univerſitatibus obtinentes, in nominationum literis beneficia per eos poſſeſſa, & verum eorum valorem exprimere teneantur. Si quis eorum duas obtineat præbendas, quarum reditus tempore reſidentia

&

Et horis divinis interessendo, ad summam Sæcul. XVI.
ducentorum florenorum auri ascenderent, be- A.C. 1516.
neficiam in vim nominationis consequi non
possit. Item nominati beneficia secundum per-
sonæ conformitatem consequantur, videlicet,
sæculares sæcularia, Et Religiosi regularia,
nec profit prætextus cujusvis dispensationis
Apostolicæ, denique beneficia simpliciter, vel
ex causa permutationis vacantia graduatis
in mensibus non affecta, nec debite, sed li-
bere conferantur. Parochiales quoque Eccle-
siæ in civitatibus non nisi graduatis concedan-
tur: monentur Universitates, ne Collatori-
bus aliquos nominent, nisi eos, qui secun-
dum præfata tempora studuerint.

Hic Concordati articulus a Prag-
matica Sanctione in eo differt: „ quod Prag-
matica Collatoribus & Patronis Eccle-
siasticis injunxerit, ut exactum omni-
um beneficiorum, quæ conferre pos-
sunt, indicem conficerent, eo consilio,
ut secundum hujus seriem tertium
quodvis beneficium graduatis confer-
retur. Ex adverso Concordatum jure
hoc servato, duntaxat seriem hu-
jus Catalogi sustulit, & graduatis cun-
cta beneficia in quatuor anni mensibus
vacantia attribuenda esse censuit, ut
supra indicatum est: quo jure etiam-
num vivimus „ (*).

M 4

Arti-

*) Hæc desumpta sunt ex Institutionibus
Claudii Fleurii loc. cit.

Sæcul. XVI. A.C 1516. Articulo quarto declaratur, quod quilibet Romanus Pontifex semel tempore sui Pontificatus beneficium conferre possit, si Collator decem beneficiorum, si autem quinquaginta & ultra beneficiorum collationem habeat, in duobus beneficiis eundem gravare possit, ita tamen ut Collatorem unum pro tempore in duobus præbendis ejusdem Ecclesiæ non gravet, Papa tamen ejusmodi beneficia jure præventionis cum Collatoribus ordinariis conferre possit. Statutum præterea, ut in provisionibus verus annuus Beneficiorum valor exprimatur, alioquin gratiæ ipsæ sint ipso jure nullæ.

Articulus quintus de causis & appellationibus Pragmaticæ consonus est, ibique statuitur, quod in Francia &c. omnes causæ exceptis majoribus in jure expresse nominatis, apud illos Judices in partibus, qui de jure aut consuetudine, vel privilegio illarum cognitionem habent, terminari debeant. Nec ad immediatum Superiorem, omisso medio ante definitivam sententiam appelletur, nisi forsitan tale gravamen extiterit, quod in definitiva reparari nequiret. Si quis vero immediate subiectus Sedi Apostolicæ ad eandem Sedem duxerit appellandum, causa committatur in partibus per rescriptum usque ad finem litis, videlicet, usque ad tertiam sententiam conformem inclusive, si ab illis appellari contigerit, nisi propter denegatam justitiam,

stilitiam, aut justum metum, & tunc committi
 debeat in partibus convicinis, quæ etiam de
 illis, non legitime alias, quam per juramen-
 tum coram iudicibus a Sede Apostolica de-
 putandis constare debeat: Sanctæ vero Ro-
 manæ Ecclesiæ Cardinales, necnon dicte Se-
 dis Officiales officia sua adtu exercentes sub
 præsentis decreto non comprehendantur. Sta-
 tutum quoque ut iudices causas infra bien-
 nium terminare debeant. Præterea de-
 cretum, ut ab interlocutoriis secundo: a de-
 finitivis vero tertio duntaxat provocare li-
 ceat.

Sæcul. XVI.
 A.C. 1516.

Quinque sequentes hujus Concordati
 articuli omnino consonant Pragmaticæ
 statutis, scilicet sextus de pacificis posses-
 soribus, seu de pacifica possessione. Septimus,
 de Concubinariis. Octavus, de excommuni-
 catorum commercio, quos non nisi in cer-
 tis casibus vitandos esse declarat. Non-
 us de interdictis. Decimus Pragmaticæ
 articulus spectabat capitulum, de sublatione
 Clementinæ, quæ incipit Literis: quo de-
 creto sancitur: Literis nostris, quibus nos
 dignitates quaslibet seu beneficia collationi
 nostræ, vel Sedi Apostolicæ reservasse, aut
 resignationem Beneficii alicujus recepisse, vel
 recipiendi potestatem alii commisisse, vel ali-
 quem excommunicasse, vel suspendisse, vel
 alia similia, super quibus gratia, vel inten-
 tio nostra fundatur, fecisse narramus, cen-
 semus super sic narratis fidem plenariam ad-

Lib. 2. tit. 8.
 de Probat.
 cap. unic.

Sæcul. XVI. *hibendam.* Hoc decretum Pragmatica
A.C. 1516. correxit, Concordatum vero hunc arti-
 culum omnino non tetigit, nec etiam
 mentionem fecit de aliis duobus Prag-
 maticæ articulis, nimirum de Annatis,
 & de Cardinalium numero.

Insuper Cardinalis tit. SS. quatuor
 Coronatorum, cui summus Pontifex cum
 Regis Oratoribus conferendi negotium
 demandaverat, quamdam Scripturam
 unacum Rogerio Barne Advocato Gene-
 rali, suo quisque chirographo firmavit,
 qua præter præcipuos Concordatorum
 articulos Papa Galliarum Regi indulfit,
 ut Clericos ad Britanniae ac Provinciæ
 Ecclesias ac Monasteria nominare posset,
 sique Britanniae Ducibus ac Comitibus
 Provinciæ a summis Pontificibus ejus
 Prædecessoribus quædam privilegia con-
 cessa fuisse Rex ostenderet, eadem se
 confirmaturum pollicitus est. Promisit
 insuper Pontifex, se ad Legatum Apo-
 stolicum in Franciam missurum, qui jun-
 cta cum Regiis Deputatis opera Benefi-
 ciorum æstimationem decerneret, ut
 de veris eorum proventibus certo consta-
 ret; Regi quoque fidem fecit, se eidem
 Apostolicas daturum literas, quarum vi
 ad Mediolanensis Ducatus Beneficia, ex-
 clusis minoribus, nominandi facultatem
 haberet; concessit etiam Francisco Regi
 deci-

decimas, ejusque arbitrio reliquit, si ea-
rum partem in fabricam sancti Petri Ro-
mæ erogare velit. Denique omnes, qui
ad male impendendas, quas Cardinalis
Rothomagensis congefferat, pecunias
opem contulissent, Ecclesiæ vinculis ab-
solvit, Gallosque censuris, quibus a Ju-
lio II. ejus Prædecessore perstringeban-
tur, liberavit.

Sæcul. XVI.
A.C. 1516.

§. CXXVIII.

*Constitutio de Privilegiis Reli-
giosorum.*

Perlectis omnibus Bullis, quibus abro-
gata Sanctione Pragmatica Concor-
datum approbatum fuit, summus Ponti-
fex aliam Constitutionem recitari jussit
de Religiosorum privilegiis; circa quæ
sancitum, quod Ordinarii Parochiales Ec-
clesias ad Regulares ratione locorum spectan-
tes visitare, ac Missas in Ecclesiis domorum
eorundem celebrare possint. Declaratum-
que, quod Religiosi ab Episcopis ad solem-
nes Processiones requisiti, dummodo eorum
loca suburbana ultra unum milliare a civita-
te non sint remota, accedere, necnon Superio-
res eorundem Fratrum Fratres, quos ad
audiendas confessiones subditorum elegerint,
eisdem Prælati vel eorum Vicariis persona-
liter exhibere teneantur, possintque illi per
eosdem Episcopos super sufficienti literatura,
&

Lab. Collect.
Conc. t. 14.
p. 315. & seq.